

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

રીટ અરજી (જાહેર હિતની અરજી) નં. ૩૧/૨૦૧૫

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે:

માનનીય કાર્યકારી મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિજય મનોહર સહાય

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ધોલરીયા

=====

૧ શું લોકલ અખબારના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપી શકાય?

૨ રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?

૩ શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?

૪ શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે?

૫ શું તેને દીવાની ન્યાયાધીશને પરિપત્રિત કરવો જોઈએ?

=====

આદમ બુધા ચાકી..... અરજદારો

વિરુદ્ધ

ભારત સંઘ અને જ..... સામાવાળાઓ

=====

ઉપસ્થિતી:

અરજદાર તરફે વકીલ શ્રી એકરામા કુરેશી

સામાવાળા(ઓ) નં.૩ તરફે એડવોકેટ જનરલ શ્રી -કમલ બી. ત્રિવેદી,

વકીલ શ્રી પી.આર. નાણાવટી સાથે

=====

ન્યાયપીઠ: માનનીય કાર્યકારી મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિજય મનોહર સહાય

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ધોલરીયા

તારીખ: ૨૩/૦૩/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ધોલરીયા દ્વારા)

૧. જાહેર હિતની અરજિના સ્વરૂપની આ રિટ અરજિ દ્વારા, અરજદારે

નીચે મુજબની રાહતો માગી છે:

એ] જનહિતમાં સામાવાળા નં.૨ એ પોર્ટ નીતિ ૧૯૯૫, બૂટ નીતિ

૧૯૯૭ના વિરોધમાં, રાષ્ટ્રીય હિતની ધોર અવગણના કરીને, જાહેર વિશ્વાસનો ભંગ કરીને અને જાહેર ખજાનો તથા જવાબદારીના સિદ્ધાંતના વિરોધમાં કાર્ય કર્યું છે તેવી જાહેરખબર કરી અને તે મુજબ આદેશ આપવા માટે, મેન્ડેમસનો રિટ અથવા મેન્ડેમસ સ્વરૂપનો રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય આદેશ કે દિશાનિર્દેશ જારી કરવા કૃપા થાય કે, પરિણામે ગુજરાત સરકાર દ્વારા પોતાની સંપૂર્ણ ભાગીદારી સામાવાળા નં. ૫ ને વેચવાનો નિર્ણય ગેરકાયદેસર, અસંવિધાનિક, તા. ૧૭મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૧ના કન્સેશન કરારના વિરોધમાં તથા કંપની અરજી નં. ૧૫/૨૦૦૪માં તા. ૨૧.૦૪.૦૫ના માનનીય અદાલતના આદેશના ભંગરૂપ હોવાથી, તેને રદ કરવામાં આવે.

અથવા સામાવાળા નં.૨ ને મુન્દ્રા પોર્ટ [હવે એપીએસઈઝેડ તરીકે ઓળખાતું] માં પોતાની બી] હિસ્સેદારી અને શેર પુનઃગ્રહણ કરવા તથા મૂળ પોર્ટ અને બૂટ નીતિ સાથે સુસંગત રીતે, રાષ્ટ્રીય હિતમાં, અસરકારક સમભાગી નિયંત્રણ સ્વીકારવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે.

સી] તા. ૨૯.૦૭.૧૯૯૭ના ઠરાવના પરિશિષ્ટ-બી [પરિશિષ્ટ-બી (કોલી)] ની કલમ [૪][બી][૪] હેઠળ કલ્પાયેલ સ્વતંત્ર પોર્ટ નિયામક સત્તામંડળની રચના ન કરીને સામાવાળાઓએ કરેલ

કાર્યવાહી વધુમાં રદ કરવામાં આવે તેવી કૃપા કરશો અને જાહેર તથા રાષ્ટ્રીય હિતના સંરક્ષણ માટે સામાવાળાઓને તે જ સત્તામંડળની તાત્કાલિક રચના કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે તેવી કૃપા કરશો.

ડી] આ અરજીના બાકી રહેલા સમયગાળા દરમિયાન તથા તેના અંતિમ નિરાકરણ સુધી, સામાવાળા નં. ૫ ને મુન્દ્રા પોર્ટ [હવે એપીએસઈઝેડ તરીકે ઓળખાતું] માં કોઈ વિદેશી હિત સર્જવાથી અથવા વ્યવસ્થાપન અને પ્રશાસનનો ત્યાગ કરવાથી તથા કોઈ પણ વિદેશી કંપની સાથે કોઈ હિત અથવા ઇક્વિટી હિસ્સેદારીનું ક્ષીણીકરણ કરવાથી કે હસ્તાંતરણ કરવાથી રોકવામાં આવે.

૨. વર્તમાન અરજી ઉદ્ભવવા માટેના તથ્યોનો સારાંશ આ મુજબ કરી શકાય છે:

૧. ડિસેમ્બર, ૧૯૯૫માં, ગુજરાત સરકારે બંદર નીતિ, ૧૯૯૫ જાહેર કરી હતી, જેમાં ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ દ્વારા તેમજ સરકારના જાહેર ક્ષેત્રના ઉપક્રમો અને/અથવા ખાનગી ક્ષેત્રની કંપનીઓના સમૂહ સાથે મળીને મુન્દ્રા બંદરનો વિકાસ કરવાનો વિચાર દર્શાવવામાં આવ્યો હતો.

૨. એવું જણાય છે કે ગુજરાત સરકારે, ૨૯મી જુલાઈ, ૧૯૯૭ના રોજ, દસ ગ્રીન ફિલ્ડ બંદરોના વિકાસ માટે બિલ્ડ-ઓન-ઓપરેટ-

ટ્રાન્સફર [“બૂટ”] નીતિનું પેકેજ જાહેર કરતો ઠરાવ પસાર કર્યો, જેમાંથી છ સંપૂર્ણપણે ખાનગી અને ચાર સંયુક્ત ક્ષેત્રના બંદરો તરીકે રાખવામાં આવ્યા.

૩. વધુમાં એવું જણાય છે કે સામાવાળા નં.૨એ સિદ્ધાંતતઃ સરકાર સાથે સંયુક્ત રીતે મુન્દ્રા બંદરના વિકાસને મંજૂરી આપી હતી [ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડના ૨૬% હિસ્સા, ખાનગી ક્ષેત્રના ૨૫% હિસ્સા અને જાહેર/વિત્તપોષકોના ૪૯% હિસ્સા]. સરકારના ઉક્ત પત્રના પરિચ્છેદ-૫માં એવી જોગવાઈ હતી કે તબક્કો ૧ પૂર્ણ થયા પછી સરકારનો હિસ્સો [જી.એમ.બી.-૨૬%] પ્રથમ ખાનગી ક્ષેત્રને પ્રસ્તાવિત કરવામાં આવશે.

૪. ૨૨મી જાન્યુઆરી, ૧૯૯૮ના રોજ, ગુજરાત પોર્ટ્સ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર એન્ડ ડેવલપમેન્ટ કંપની લિમિટેડ અને અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ વચ્ચે કરારપત્ર અમલમાં મૂકવામાં આવ્યું. ઉક્ત કરારપત્રના કલમ ૪માં કંપનીની રચના અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. તેની કલમ ૪.૩માં એવી જોગવાઈ છે કે તેમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓના આધિન રહી, પ્રથમ અને દ્વિતીય ભાગના પક્ષકારો હંમેશા પ્રમાણસર કંપનીની મૂડીમાં સબ્સ્ક્રાઇબ કરશે અને ભાગ લેશે, એટલે કે પ્રથમ ભાગના પક્ષકાર પાસે ૨૬% અને દ્વિતીય ભાગના

પક્ષકાર પાસે ૨૫% તથા જનસામાન્ય અને અન્ય સંસ્થાઓ/પક્ષકારો અને સંબંધિત કાયદાઓ જેમ કે સેબી વગેરે હેઠળ અનુમત્ય તમામ રોકાણો સાથે ૪૯%. ઉક્ત કરારની કલમ ૭માં હિસ્સાઓના વેચાણ અંગે જોગવાઈ છે. તેમાં એવી જોગવાઈ છે કે કલમ ૧૦માં સમાવિષ્ટ પ્રથમ ભાગના પક્ષકાર દ્વારા કંપનીમાં વિનિયોજનમુક્તિની જોગવાઈઓના આધિન રહી, જો કોઈ પણ પ્રોત્સાહક પોતાના શેરહિસ્સાનો કોઈ ભાગ વેચવા ઇચ્છે, તો તેઓ સૌપ્રથમ તે હિસ્સાઓ અન્ય પ્રોત્સાહકને પ્રસ્તાવિત કરશે. તેમાં વધુમાં એવી જોગવાઈ છે કે સંક્ષેપમાં, કંપનીમાં પોતાના શેરહિસ્સાનો કોઈ ભાગ વેચવા ઇચ્છતા પક્ષકાર સિવાયના પક્ષકારને, આ હિસ્સાઓ અંગે પ્રથમ ઇનકારનો અધિકાર સૌપ્રથમ પ્રસ્તાવિત કરવામાં આવશે. પક્ષકારો વચ્ચે વધુમાં એ બાબતે પણ સહમતિ થઈ છે કે આવી સ્થિતિમાં નવી કંપનીના બોર્ડ પરનું અનુરૂપ પ્રતિનિધિત્વ વેચાયેલા હિસ્સાઓના પ્રમાણમાં ઘટાડવામાં આવશે. ઉક્ત કરારની ખંડ-૮માં કેટલીક બાબતો અંગે પરસ્પર સમજણની જોગવાઈ છે. ખંડ ૧૦માં કંપનીમાં જી.પી.આઇ.ડી.સી.એલ. દ્વારા ઇક્વિટીનું વિનિયોજનમુક્તિ અંગે જોગવાઈ છે.

૫. ૧૩.૮.૧૯૯૮ના રોજ, ગુજરાત પોર્ટ્સ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર એન્ડ ડેવલપમેન્ટ કંપની લિમિટેડ [“જીપીઆઈડીસીએલ”] અને અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ તથા ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ વચ્ચે શેરધારકોનો કરાર કરવામાં આવ્યો હતો.
૬. વધુમાં એવું જણાય છે કે ૮ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૦ના રોજ, સામાવાળા નં.૨ એ જીપીઆઈડીસીએલનો હિસ્સો ૨૬% પરથી ૧૧% સુધી ઘટાડવાનો ઠરાવ કર્યો હતો.
૭. ૧૭ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૧ના રોજ, ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ, ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ અને ગુજરાત સરકાર વચ્ચે કન્સેશન એગ્રીમેન્ટ કરવામાં આવ્યું હતું. તેની કલમ-૫ માં નિયમનકારી માળખું – નિયમન માટેની જોગવાઈઓનો પ્રાવધાન કરવામાં આવ્યો છે. ઉક્ત નિયમનકારી માળખામાં એવી જોગવાઈ છે કે ગુજરાત સરકાર ભવિષ્યમાં બૂટ સિદ્ધાંતો અનુસાર ગુજરાતના પોર્ટ ક્ષેત્ર માટે નિયમનકારી માળખું સ્થાપિત કરી શકે અને નિયમનકારી સત્તા રચી શકે. તેની કલમ-૭.૨ માં શેરધારકોની રચના અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. કલમ ૭.૨ ની ઉપકલમ [એ] માં એવી જોગવાઈ છે કે વિકાસ તબક્કો ૧ દરમિયાન મુખ્ય પ્રવર્તકોનું

વ્યક્તિગત શેરહોલ્ડિંગ શેરધારકોના કરારમાં પ્રસ્તાવિત કરતાં ઓછું ન હોવું જોઈએ.

૮. ૨ જાન્યુઆરી, ૨૦૦૨ના રોજ, ગુજરાત પોર્ટ્સ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર એન્ડ ડેવલપમેન્ટ કંપની લિમિટેડ અને અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ તથા ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ વચ્ચે શેરધારકોના કરારમાં સુધારાકીય કરાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૯. ૧૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩ના રોજ, મેસર્સ ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડે [જીએપીએલ] કંપની અરજી નં. ૫૧૧/૨૦૦૩ આ અદાલત સમક્ષ દાખલ કરી હતી, જેમાં અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ [એપીએલ] ને ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ સાથે વિલીનીકરણ કરવાની યોજનાની મંજૂરી માટે જીએપીએલના ઇક્વિટી શેરધારકોની બેઠક બોલાવવાનો નિર્દેશ માગવામાં આવ્યો હતો. એવું જણાય છે કે આ અદાલતના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે, તા. ૧૭ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૩ના આદેશ દ્વારા, જીએપીએલના ઇક્વિટી શેરધારકોની બેઠક બોલાવવા માટેની ઉક્ત અરજી મંજૂર કરી હતી.

૧૦. વધુમાં એવું જણાય છે કે કંપની પિટિશન નં. ૧૫ ઓફ ૨૦૦૪

દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં, આ અદાલતના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે, તા. ૨૧મી એપ્રિલ, ૨૦૦૫ના આદેશ દ્વારા એ.પી.એલ. અને જી.એ.પી.એલ.ના એકીકરણની યોજનાને મંજૂરી આપી હતી. આવી યોજનાના પરિણામે, બંદર વ્યવસ્થાપનમાં સરકારનો હિસ્સો ૧૧%થી ઘટીને ૮.૫૫% થવાનો હતો.

૧૧. ગુજરાત સરકારે, તા. ૨૪મી માર્ચ, ૨૦૦૬ના રોજ જી.એ.પી.એલ.માં પોતાના ૧.૫૪ કરોડ શેરો [૮.૫૫% ઇક્વિટી હિસ્સો]નો પ્રતિ શેર રૂ. ૧૧૦.૬૦ના ભાવે વિનિવેશ કરવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. તે મુજબ, જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ.એ તે શેરો ગુજરાત સરકારને હસ્તાંતરિત કર્યા હતા, જેઓએ આ વિનિવેશમાંથી રૂ. ૧૮૭.૮૭ પ્રાપ્ત કર્યા હતા. પરિણામે, જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ., એ.પી.એલ. અને જી.એ.પી.એલ. વચ્ચે તા. ૧૩.૮.૧૯૯૮ના રોજ કરવામાં આવેલ શેરહોલ્ડર્સ કરાર પૂર્ણ થયો હતો.

૧૨. એવું જણાય છે કે ૩૧મી માર્ચ, ૨૦૧૩ના રોજ પૂર્ણ થયેલા વર્ષ માટે ભારતના નિયંત્રક અને મહાલેખાપરીક્ષકનો આર્થિક ક્ષેત્ર અંગેનો અહેવાલ તા. ૨૫.૭.૨૦૧૪ના રોજ રાજ્ય વિધાનસભાના

પાટલા પર મૂકવામાં આવ્યો હતો.

૩. વર્તમાન અરજદારની મુખ્ય ફરિયાદ એ છે કે ઉપરોક્ત બંદરનો વિકાસ કરતી વખતે ગુજરાત સરકાર ડિસેમ્બર, ૧૯૯૫માં ઘડવામાં આવેલી બંદર નીતિનો અમલ કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ હતી. વધુમાં એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ધીમે ધીમે સરકારએ અદાણી પોર્ટ લિમિટેડમાંથી પોતાનું રોકાણ પાછું ખેંચ્યું છે અને હવે ઉપરોક્ત કંપનીમાં તેનું રોકાણ ૦% સુધી ઘટીને આવ્યું છે. અરજદારની આગળની ફરિયાદ સરકાર દ્વારા તેના ઠરાવ તેમજ કરારોમાં જે કલ્પના કરવામાં આવી હતી તે મુજબ સ્વતંત્ર બંદર નિયામક સત્તામંડળની રચના ન કરવામાં આવવા અંગેની છે. અરજદારે અનેક ફરિયાદો ઉઠાવી છે કે ઉપરોક્ત બંદરના અમલ અને વિકાસમાં કેટલીક ઉલ્લંઘનાઓ થયેલી છે.

૪. અમે અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એકરામા કુરેશી અને સામાવાળા નં.૩ તરફથી વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ શ્રી કમલ બી. ત્રિવેદી, જેમને વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી.આર. નાણાવટી દ્વારા સહાય કરવામાં આવી હતી, તેમની દલીલો સાંભળી છે.

૫. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલશ્રીઓની દલીલો સાંભળ્યા

બાદ અને નોંધપર ઉપલબ્ધ સામગ્રીનું અવલોકન કર્યા બાદ, જ્યાં સુધી અરજાની રાહતના ફક્ત [એ] અને [બી] નો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી તે મુદ્દા સ્થિત અદાલી પોર્ટ લિમિટેડમાં સરકાર દ્વારા ધીમી અને ક્રમશઃ કરવામાં આવેલ મૂડીવિનિવેશને સંબંધિત છે અને અંતે તેને ૦% રોકાણ સુધી લાવવામાં આવ્યું છે, જે હાલના અરજદારની મુખ્ય ચિંતા છે. અરજદારે મુદ્દો ઉઠાવ્યો છે કે જો આવી કાર્યવાહી અપનાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે વર્ષ ૧૯૯૫ની પોર્ટ નીતિ તેમજ ૧૯૯૭ની બૂટ નીતિના વિરુદ્ધ જશે અને વધુમાં આ અદાલતના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા કંપની અરજી નં. ૧૫ ઓફ ૨૦૦૪ માં આપવામાં આવેલા ચુકાદાનો પણ ભંગકારક બનશે. પરિણામે, અરજદાર રાજ્ય સરકાર દ્વારા લેવાયેલા મૂડીવિનિવેશના નિર્ણયને રદ કરવા માંગે છે.

૬. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત વાંધાનું મૂલવવા માટે, અમે ડિસેમ્બર, ૧૯૯૫માં કલ્પિત બંદર નીતિ તેમજ બૂટ નીતિ, ૧૯૯૭નું અવલોકન કર્યું છે, જે અનુક્રમે રિટ અરજી સાથે પરિશિષ્ટ : એ અને બી તરીકે સંલગ્ન કરવામાં આવી છે.

૭. સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલો પર વિચારણા કરતા પહેલાં, પોર્ટ નીતિ તેમજ બૂટ નીતિની કેટલીક જોગવાઈઓ, જે સંબંધિત છે, તેમની વિચારણા કરવી આવશ્યક છે.

૮. પોર્ટ નીતિની કલમ-૩, જેમાં નવા બંદર સ્થળોના વિકાસ માટે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, તેનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ ઉઢ્ઢૂત કરવામાં આવે છે:-

૩. નવા બંદર સ્થળોના વિકાસ માટે

ગુજરાત મેરિટાઇમ બોર્ડે સીધી બર્થિંગ સુવિધાવાળા ઊંડા પાણીના બંદરો તરીકે વિકાસ માટે ૧૦ ગ્રીન ફિલ્ડ સ્થળોની ઓળખ કરી છે. આ સ્થળોની ઓળખ ડ્રાફ્ટની ઉપલબ્ધતા, સામાન્ય સમુદ્રી પરિસ્થિતિઓ, અસ્તિત્વમાં રહેલા માળખાકીય સુવિધાઓ પર ન્યૂનતમ ભાર, હિન્દપ્રદેશીય કાર્ગોની નજીકતા અને પ્રાદેશિક વિકાસના સંકલ્પનાના પ્રોત્સાહનને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવી છે. સ્થાન અને કાર્ગોની ઉત્પત્તિને ધ્યાનમાં લેતાં, અસ્તિત્વમાં રહેલા માળખાકીય સુવિધાઓ મારફતે કાર્ગોની હિલચાલને સુગમ બનાવવા તેમજ દરેક યોજનાની નાણાકીય વ્યવહાર્યતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે, દરેક બંદર નિશ્ચિત માલસામાન માટે અનામત રાખવામાં આવ્યું છે.

XXX XXX XXX XXX

૯. બુટ પેકેજ [બુટ નીતિ] માટેના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોની કલમો ૪

અને પ તેમજ સંબંધિત અન્ય કલમો, સરળ સંદર્ભ માટે, નીચે ઉદ્ઘૃત કરવામાં આવે છે:

“૪. સરકારની ભૂમિકા માત્ર યોગ્ય ક્ષેત્રોમાં જ જાળવવી: બંદરો રાજ્ય માટે વ્યૂહાત્મક મહત્વ ધરાવતા હોવાથી, સુરક્ષા, સંરક્ષણ, પર્યાવરણ અને આર્થિક વિકાસ સંબંધિત મુખ્ય હિતોનું સંરક્ષણ થાય તે સરકારએ સુનિશ્ચિત કરવું પડશે. તેમ છતાં, સિદ્ધાંતરૂપે, યોગ્ય નિયમનકારી માળખું સ્થાપિત કરીને જ્યાં સરકારનું સંરક્ષણ થાય છે તેવા ક્ષેત્રો સુધી જ સરકારની ભૂમિકા મર્યાદિત રહેશે.

૫. સરકારની નાણાકીય જવાબદારીઓ ન્યૂનતમ સ્તરે રાખવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવું: બંદરોનો વિકાસ એવા વાણિજ્યિક રીતે વ્યવહારુ એકમો તરીકે કરવો કે જે સરકારના સહારા વિના કાર્ય કરી શકે. બંદર સંચાલનની વાણિજ્યિક પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લેતા, તેમનો સરકાર તરફનો આશરો ન્યૂનતમ રાખવામાં આવશે અને બંદરના નાણાકીય સંચાલનની જવાબદારી વિકાસકર્તા પર રહેશે. સરકાર ખાનગી વિકાસકર્તાને નિર્ધારિત અવધિ માટે બંદર સુવિધાઓનું નિર્માણ કરવા, માલિકી રાખવા, સંચાલન કરવા અને વ્યવસ્થા કરવા માટે પરવાનો/રિયાયત આપશે. સરકાર વિકાસકર્તાને પ્રકલ્પને ધિરાણ આપનારાઓના હિતસુરક્ષા તરીકે

અચલ સંપત્તિ પર ગીરો/હાઈપોથેકેશન સર્જવાની પરવાનગી
આપશે. આ પરવાનગી ફક્ત બૂટ અવધિ સુધી મર્યાદિત રહેશે,
ત્યારબાદ સંપત્તિઓ ફરીથી સરકારને હસ્તાંતરિત કરવામાં આવશે.
જમીન અને જળકાંઠાની માલિકી હંમેશા સરકાર પાસે જ રહેશે.”
એક્સ એક્સ એક્સ

[૨] બીસીઆઈઆઈએલડી તબક્કો ઓફ ધ બૂટ પેકેજ:

૧ XXX XXX XXX XXX

૨ XXX XXX XXX XXX

૩ જમીન માટેની ભાડાપટ્ટાની શરતો:

જમીન કન્સેશન કરારની મુદત સાથે સહસમાપ્ત થાય તેવી મુદત
માટે ડેવલપરને ભાડાપટ્ટે ફાળવવામાં આવશે. જમીન માટેનું
ભાડાપટ્ટા ભાડું સંરચિત ભાડાપટ્ટા ભાડા ચુકવણી પ્રણાલી દ્વારા
વસૂલ કરવામાં આવશે. ભાડાપટ્ટાના ભાડાનું નિર્ધારણ સરકાર
દ્વારા કરવામાં આવેલ જમીન અધિગ્રહણના ખર્ચના આધારે થશે.
એક્સક્સક્સ એક્સક્સક્સ એક્સક્સક્સ

[૩] વિવિધ પક્ષકારોના માલિકીના અધિકારો

૧. સરકારના માલિકીના હક્કો: સરકાર પાસે જળકાંઠાના માલિક,

દેખરેખ રાખનાર અને સંરક્ષક તરીકે તથા કરાર માટે પરવાનો
આપનાર તરીકે સર્વભૌમ હક્કો નિહિત છે.

XXX XXX XXX XXX

[બી] વાણિજ્યિક મુદ્દાઓ:

૧. XXX XXX XXX XXX

૨. સરકારને રોયલ્ટીની ચૂકવણી:

“વોટરફ્રન્ટ રોયલ્ટી” બંદર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે અને બંદર
દ્વારા સરકારને ચૂકવવાપાત્ર રહેશે. આ પ્રતિ ટન પ્રતિ માલના
પ્રકારના આધારે આકારવામાં આવશે.

૩. XXX XXX XXX XXX

૪. નિયમન: સરકાર બંદરના કાર્ય અને સમગ્ર ક્ષેત્રને લગતા તમામ
પાસાઓ બાબતે સ્વતંત્ર બંદર નિયમનકારી સત્તાપ્રાધિકરણની
સ્થાપના માટે જોગવાઈ કરશે. નિયમનકારી સત્તાપ્રાધિકરણના
અધિકારક્ષેત્રમાં પર્યાવરણનું સંરક્ષણ, સુરક્ષા, રાહત અને
પુનર્વસન, સુરક્ષા તથા રાષ્ટ્રીય હિતના પ્રશ્નો, બંદર
વપરાશકર્તાઓના હિતોનું સંરક્ષણ અને જનહિતનો અન્ય કોઈપણ
મુદ્દો સમાવેશ પામશે.

[પ] સંપત્તિઓનું હસ્તાંતરણ

૧. રિયાયત અવધિની મુદત: બૂટ પેકેજની મુદત ૩૦ વર્ષ રહેશે. બૂટ અવધિ વિકાસકર્તા દ્વારા દસ્તાવેજમાં ઉલ્લેખિત અવધિ અથવા ત્રણ વર્ષ પૂર્ણ થયા પછી, જેમાંથી જે પહેલાં થાય તે મુજબ, પ્રારંભ થશે. શૂન્ય તારીખ જીએમબી અને વિકાસકર્તા વચ્ચે કરાર પર હસ્તાક્ષર થયાની તારીખ રહેશે. સ્થળ-વિશિષ્ટ દરિયાઈ પરિસ્થિતિઓ અને માર્ગ/રેલ જોડાણો જેવી બેકઅપ માળખાકીય સુવિધાઓના કારણે નોંધપાત્ર મૂડીરોકાણ આવશ્યક બને એવા પ્રકલ્પો માટે ૩૦ વર્ષથી વધુની બૂટ અવધિ પર વિચારણા કરી શકાય.”

૧૦. ઉપરોક્ત બૂટ નીતિ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સરકાર દ્વારા સ્વતંત્ર બંદર નિયામક સત્તામંડળની સ્થાપનાની જોગવાઈ કરવાની હતી, બૂટ પેકેજ ૩૦ વર્ષ માટે હતું, મિલકત ખાનગી હિતધારકોને ભાડાપટ્ટે હેઠળ હતી અને ભાડાપટ્ટે અપાયેલી મિલકત અંગેનું સર્વભૌમ અધિકાર સરકાર પાસે હતું.

૧૧. બૂટ પોલિસીના અનુસંધાને, મુન્દ્રા બંદરના વિકાસ માટે ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ અને અદાણી જૂથ સાથેના સંયુક્ત સાહસમાં, ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ અને અદાણી જૂથના સંયુક્ત સાહસ દ્વારા મુન્દ્રા બંદરના વિકાસ માટે સરકાર દ્વારા ૨૪મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૭ના રોજ એક નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.

તેના પરિચ્છેદ ૧ અને પના અનુવાદિત સ્વરૂપનું અહીં નીચે મુજબ પુનરુત્પાદન કરવામાં આવે છે:

“૧. આવો, આપણે આ બંદરનો વિકાસ સંયુક્ત સાહસ તરીકે કરીએ, જેમાં સરકારના સાહસ [ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ] નું ૨૬% શેર યોગદાન રહેશે અને ખાનગી ક્ષેત્રના સાહસિકોનું ૨૫% શેર યોગદાન રહેશે.

XXX XXX XXX XXX

૫. બંદરોનો પ્રથમ તબક્કો પૂર્ણ થયા પછી, સરકારનું શેર યોગદાન વેચાણ માટે પ્રથમ ખાનગી ક્ષેત્રના સાહસિકોને પ્રસ્તાવિત કરવામાં આવશે.

૧૨. ઉપરોક્ત નીતિઓ તેમજ તા. ૨૪મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૭ના સરકારના ઠરાવથી સ્પષ્ટ થાય છે કે મુન્દ્રા બંદરની રચના, વિકાસ અને કાર્યરત બનાવવાના હેતુસર ઉપરોક્ત બંદર નીતિ ખાનગી અને સરકારની ભાગીદારીના સંઘમેળમાં કલ્પવામાં આવી હતી. સરકારનો આશય શરૂઆતથી જ સ્પષ્ટપણે પ્રગટ થાય છે કે બૂટ નીતિ મુજબ મુન્દ્રા બંદરને કાર્યરત બનાવ્યા પછી, બૂટ નીતિનો અવધિ પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી ઉપરોક્ત બંદરનું સમગ્ર વહીવટ ખાનગી વિકાસકર્તામાં નિહિત રહેશે. ઉક્ત બંદરના વિકાસને કાર્યરત બનાવવા માટે ગુજરાત પોર્ટ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર એન્ડ ડેવલપમેન્ટ કંપની લિમિટેડની રચના કરવામાં

આવી હતી અને ઉપરોક્ત કંપનીએ પ્રારંભિક તબક્કે ૨૫% જેટલું મૂડીરોકાણ કર્યું હતું અને ત્યારબાદ ધીમે ધીમે પોતાની હિસ્સેદારી ૧૧% સુધી, પછી ૮.૫૫% સુધી અને અંતે ૦% સુધી ઘટાડેલી. જ્યારે હિસ્સેદારી ૧૧%થી ૮.૫૫% સુધી ઘટાડવામાં આવી, ત્યારે, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, ઉપરોક્ત વિલીનીકરણને પડકારતી કંપની અરજી નં. ૧૫ ઓફ ૨૦૦૪ આ અદાલતના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી, જેમાં ઉપર જણાવ્યા મુજબનો આદેશ આ અદાલતના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે કર્યો હતો. આ અદાલતના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે, બન્ને પક્ષોની વિરોધાભાસી રજૂઆતો પર વિચાર કર્યા બાદ, તા. ૨૧મી એપ્રિલ, ૨૦૦૫ના આદેશ દ્વારા, તેના પરિચ્છેદ ૯ થી ૧૫માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:—

“૯. ઉપરોક્ત યોજના અંગેની મંજૂરી વિરુદ્ધ આ અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલા ઉપરોક્ત આક્ષેપો હોવા છતાં, એવું જણાય છે કે અનુસંધાનમાં અદાલતી ગ્રુપ અને રાજ્ય સરકાર વચ્ચે આ મુદ્દો ઉકેલાઈ ગયો છે અને તેના પરિણામે, એક તરફ ઉપ સચિવ (પોર્ટ્સ એન્ડ ફિશરીઝ), જી.એમ.બી.ના ઉપાધ્યક્ષ અને મુખ્ય કાર્યકારી અધિકારી તથા જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ.ના વ્યવસ્થાપક નિયામક દ્વારા, અને બીજી તરફ ચેરમેન, અદાલતી પોર્ટ લિ. તથા વ્યવસ્થાપક નિયામક, ગુજરાત અદાલતી પોર્ટ લિ. દ્વારા યોગ્ય રીતે હસ્તાક્ષરિત સોગંદનામું તા. ૧૧.૦૪.૨૦૦૫ના રોજ આ અદાલત

સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે. તેમજ શ્રી ગૌતમ એસ. અદાણી, ચેરમેન, અદાણી પોર્ટ લિ. તથા વ્યવસ્થાપક નિયામક, ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિ. દ્વારા તા. ૧૧.૦૪.૨૦૦૫ના રોજ એક બાંહેધરી પત્ર આ અદાલત સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૧૦. રાજ્ય સરકાર તરફથી હાજર રહેલા એડવોકેટ જનરલ શ્રી એસ.એન. શેલાટે રજૂઆત કરી છે કે જીપીઆઈડીસીએલ ગુજરાત અદાણી પોર્ટ્સ લિ.ના ૧૧% શેરો ધરાવે છે. પ્રસ્તાવિત વિલીનીકરણથી આ શેરહિસ્સો ઘટીને ૮.૫૫% થશે. જીએપીએલના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર તથા એપીએલ અને તેની સહયોગી કંપનીઓના ચેરમેને સરકાર સાથે વાટાઘાટ કરવા માટે જીપીઆઈડીસીએલના ચેરમેનને તા. ૨૨.૦૧.૨૦૦૪નો પત્ર લખ્યો હતો અને ત્યારબાદ રાજ્ય સરકાર સાથે થયેલી વધુ વાટાઘાટો પછી, જીએપીએલ, એપીએલ અને તેની સહયોગી કંપનીઓ વતી શ્રી ગૌતમ અદાણીએ સૂચવ્યું હતું કે કંપની જીપીઆઈડીસીએલનો સંપૂર્ણ શેરહિસ્સો ખરીદવા માટે તૈયાર છે અથવા વિકલ્પરૂપે કંપની જીપીઆઈડીસીએલને એવા શેરો આપવા માટે પત્ર તૈયાર છે જેથી તે જીએપીએલમાં ૧૧% ઇક્વિટી હિસ્સો યથાવત્ રાખી અને જાળવી શકે. શ્રી શેલાટે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે

વાટાઘાટોની પ્રક્રિયા દરમિયાન પક્ષકારો વચ્ચે એવું નક્કી થયું હતું કે રાજ્ય સરકાર જીએપીએલના શેરોના મૂલ્યનિર્ધારણ માટે મૂલ્યાંકનકારની નિમણૂક કરશે અને તે મુજબના નિર્ધારણના આધારે ગુજરાત સરકાર જીપીઆઈડીસીએલ મારફતે પોતાનો વિકલ્પ ઉપયોગમાં લઈ શકશે, એટલે કે શેરહિસ્સો વેચી દેશે અથવા મૂલ્યાંકનકારે નક્કી કરેલા મૂલ્યે એવા શેરો ખરીદશે જેથી જીપીઆઈડીસીએલ જીએપીએલમાં ૧૧% હિસ્સો ધરાવી અને જાળવી શકે અથવા સંજોગો મુજબ પોતાનો ૮.૫૫%નો શેરહિસ્સો યથાવત્ રાખશે. શ્રી શેલાટે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે રાજ્ય સરકારે કંપનીના આવા પ્રસ્તાવને મંજૂરી આપી છે અને ત્યારબાદ કંપનીએ આ અદાલત સમક્ષ ઉક્ત સમજૂતીનું પાલન કરવાની સંમતિ અને બાંહેધરી આપતાં, જીપીઆઈડીસીએલ, જીએમબી અને ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી આપત્તિઓ દબાવવામાં આવશે નહીં. ત્યારબાદ પક્ષકારોએ એવી સંમતિ નોંધાવી કે જીપીઆઈડીસીએલ, જીએમબી અને ગુજરાત રાજ્ય તેમની આપત્તિઓ પર આગ્રહ રાખતા નથી અને પ્રસ્તાવિત વિલીનીકરણ માટે તેમની સંમતિ આપે છે. ગુજરાત સરકાર જીએપીએલના શેરોના મૂલ્યના નિર્ધારણ માટે એક મૂલ્યાંકનકારની નિમણૂક કરશે. ગુજરાત સરકાર દ્વારા એવો મૂલ્યાંકનકાર નિમાયા બાદ

પક્ષકારો તે મૂલ્યાંકનકાર સમક્ષ હાજર થશે અને પોતપોતાનો અભિપ્રાય તેમની સમક્ષ રજૂ કરશે. મૂલ્યાંકનકારને વિલીનીકરણ પહેલાં અને પછીના શેરોના મૂલ્યાંકન કરવા માટે પણ વિનંતી કરવામાં આવશે. આ રીતે નક્કી કરાયેલ મૂલ્યાંકન બંને પક્ષકારોને બંધનકારક રહેશે. પક્ષકારોએ એવો પણ સ્વીકાર અને બાંહેધરી આપી છે કે તા. ૩૧.૦૩.૨૦૦૪ની સ્થિતિએ તૈયાર થયેલ બેલેન્સ શીટ મુજબ મૂલ્યાંકનકાર દ્વારા નક્કી કરાયેલ શેરોના મૂલ્યાંકનને તેઓ સ્વીકારશે. મૂલ્યાંકન શેરહોલ્ડર્સ એગ્રીમેન્ટ મુજબ અથવા મૂલ્યાંકનકાર દ્વારા અપનાવવામાં આવતી અન્ય કોઈ પદ્ધતિ મુજબ નક્કી કરવામાં આવશે. ઉક્ત મૂલ્યાંકનકાર દ્વારા શેરોના મૂલ્યના આવા નિર્ધારણ થયા પછી, ગુજરાત સરકારને જીપીઆઈડીસીએલ મારફતે પોતાનો વિકલ્પ ઉપયોગમાં લેવાનો હક રહેશે, એટલે કે જીએપીએલનો શેરહિસ્સો વેચી દેવાનો અથવા મૂલ્યાંકનકાર દ્વારા નક્કી કરાયેલા મૂલ્યે જીએપીએલના વધુ શેરો ખરીદવાના જેથી જીપીઆઈડીસીએલ જીએપીએલમાં ૧૧% ઇક્વિટી હિસ્સો જાળવી શકે, અથવા સંજોગો મુજબ પોતાનો ૮.૫૫% હિસ્સો જાળવી રાખી શકે. ઉપરોક્ત વ્યવસ્થા સંબંધે જીપીઆઈડીસીએલ અને જીએપીએલના બોર્ડે ઠરાવ પસાર કર્યા છે અને ઉપરોક્ત ઠરાવોની નકલો નોંધપોથીમાં મૂકવામાં આવી છે. જીપીઆઈડીસીએલ

મારફતે સરકાર દ્વારા વિકલ્પનો ઉપયોગ કરવામાં આવે ત્યારે, જીએપીએલ જીપીઆઈડીસીએલ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલ એવા વિકલ્પના અમલીકરણ અને નિષ્પાદનને સુગમ બનાવવા માટે જરૂરી અને સમયસરના તમામ પગલાં લેશે અને તે બધું શેરહોલ્ડર્સ એગ્રીમેન્ટ મુજબ રહેશે. બંને પક્ષકારોએ આ અદાલત સમક્ષ સંમતિ વ્યક્ત કરી અને બાંહેધરી આપી છે કે તેઓ પરસ્પર વચ્ચે થયેલ સમાધાનની શરતોનું પાલન કરશે.

૧૧. શ્રી શેલાતે શ્રી ગૌતમ અદાણી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ બાંહેધરીનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે જી.એ.પી.એલ. અને એ.પી.એલ.ના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સે ૧૧.૦૪.૨૦૦૫ના રોજ ઠરાવ પસાર કરીને તેમને ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ સાથે અદાણી પોર્ટ લિમિટેડના વિલીનીકરણ માટે શરૂ કરાયેલ કાર્યવાહી દરમિયાન આ અદાલત સમક્ષ બાંહેધરી રજૂ કરવા સત્તાધિકૃત કર્યા હતા. તેમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે જી.એ.પી.એલ., એ.પી.એલ. તથા તેની સહયોગી કંપનીઓએ સંમતિ આપી અને બાંહેધરી આપી હતી કે ઉપરોક્ત અરજીઓમાં જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ., જી.એમ.બી. અને રાજ્ય સરકાર સાથે જી.એ.પી.એલ., એ.પી.એલ. તથા તેની સહયોગી કંપનીઓ વચ્ચે

થયેલા કરારનું જી.એ.પી.એલ., એ.પી.એલ. તથા તેની સહયોગી કંપનીઓ પાલન કરશે. તેમણે વધુમાં બાંહેધરી આપી છે કે ગુજરાત અદાલતી પોર્ટ લિમિટેડના શેરોના મૂલ્યાંકન માટે ગુજરાત સરકાર દ્વારા નિયુક્ત મૂલ્યાંકનકર્તા દ્વારા ૩૧.૦૩.૨૦૦૪ની તારીખે રહેલી અને ૨૨.૧૧.૨૦૦૪ના રોજ યોજાયેલ વાર્ષિક સામાન્ય સભામાં મંજૂર કરાયેલ ઓડિટેડ બેલેન્સ શીટના આધારે નક્કી કરાયેલ મૂલ્યાંકન જી.એ.પી.એલ. અને એ.પી.એલ. તથા તેની સહયોગી કંપનીઓ પર બંધનકારક રહેશે. જી.એ.પી.એલ., એ.પી.એલ. તથા તેની સહયોગી કંપનીઓ જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ. મારફતે ગુજરાત સરકાર દ્વારા જી.એ.પી.એલ.માંના શેરહિસ્સા વેચવા અથવા નક્કી કરાયેલ તે મૂલ્યાંકન મુજબ જી.એ.પી.એલ.માં ૧૧% હિસ્સેદારી જાળવી રાખવા માટે જી.એ.પી.એલ.ના શેરો ખરીદવા અંગે વપરાયેલ વિકલ્પના અમલીકરણ અને કાર્યાન્વયનને સુગમ બનાવવા માટે જરૂરી તથા સમયસરના તમામ પગલાં લેશે. જો જી.એ.પી.એલ.ના શેરોના વેચાણ માટે વિકલ્પનો ઉપયોગ કરવામાં આવે, તો તેવું વેચાણ તેમના કોઈપણ નિયુક્ત પ્રતિનિધિઓના હિતમાં થઈ શકે છે. જી.એ.પી.એલ., એ.પી.એલ. તથા તેની સહયોગી કંપનીઓ ભૂતકાળમાં જી.એ.પી.એલ./ એ.પી.એલ. અને તેની સહયોગી કંપનીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલ

તમામ ફરજો/બાંહેધરીઓ પૂર્ણ કરવા માટે જરૂરી તમામ પગલાં લેવા બાંહેધરી આપશે અને તેઓ ગણતરી મુજબ ૧૧% અથવા યુ.એસ. \$ ૬૦ મિલિયનના સમકક્ષ ભારતીય રૂપિયાની રકમ, જે જી.એ.પી.એલ.માં લાવવામાં આવી છે, તેના બદલામાં શૂન્ય ટકા દેવા સાધન અથવા પ્રાધાન્ય શેરો અથવા ગુજરાત સરકાર દ્વારા સંમતિ અને મંજૂરી આપવામાં આવે તેવો અન્ય કોઈપણ સાધન જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ.ને હસ્તાંતરિત કરવા સંમત થાય છે અને બાંહેધરી આપે છે.

૧૨. ઉપરોક્ત બાંહેધરી અને પક્ષકારો વચ્ચે થયેલા કરારને ધ્યાને લેતા, શ્રી શેલતે રજૂ કર્યું છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ હવે અસ્તિત્વમાં રહ્યા નથી અને યોજનાને આ અદાલત દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી શકે.

૧૩. યદ્યપિ આ કરાર રાજ્ય સરકાર અને અદાલતી ગ્રુપ વચ્ચે થયેલો હતો, તથાપિ પ્રારંભમાં આ યોજનાના વિરોધમાં આક્ષેપો એ આધાર પર ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા કે યોજના જાહેર નીતિના વિરોધમાં છે અને તેથી અદાલતે અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એસ.એન. સોપારકરને પૂછ્યું હતું કે માત્ર

પક્ષકારો વચ્ચે કરાર થયેલો છે એટલા કારણસર અદાલત આ આક્ષેપોને અવગણી શકતી નથી અને તેથી તેમના ઉપર અદાલતને સંતોષ આપવાનો ભાર છે કે યોજના જાહેર નીતિના વિરોધમાં નથી. આ સંદર્ભમાં તેમણે રાજ્ય સરકાર તરફથી દાખલ કરાયેલા બંને જવાબી સોગંદનામાંઓના પ્રતિઉત્તર તરીકે આ અદાલત સમક્ષ દાખલ કરાયેલ પુનઃપ્રતિજવાબી સોગંદનામા તરફ અદાલતનું ધ્યાન દોર્યું છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે જી.એ.પી.એલ.ની સ્થાપના બહુહેતુક વ્યાપારી બંદરના વિકાસના હેતુસર કરવામાં આવી હતી. જોકે, એ.પી.એલ. એ જ પરિસરમાં પોતાનો વ્યવસાય ચાલુ રાખે છે. એ.પી.એલ. અને જી.એ.પી.એલ.ની પ્રવૃત્તિઓ માત્ર પરસ્પર પૂરક જ નથી, પરંતુ કેટલાક પ્રસંગોમાં એકબીજા સાથે આવરી પાડા શકે છે. જો સંપૂર્ણ સજ્જ વ્યાપારી બંદરનો વિકાસ કરવો હોય તો તમામ પૂરક પ્રવૃત્તિઓ એક જ છત્રછાયા હેઠળ હાથ ધરવી જોઈએ અને જો પ્રવૃત્તિઓનો કોઈ ભાગ અન્ય એકમ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતો હોય તો હંમેશા ગૂંચવણ અને/અથવા આવકના અયોગ્ય વહેંચણીની સંભાવનાઓ રહેતી હોય છે. શેરહોલ્ડર્સ કરારમાં પણ આ કલ્પના કરવામાં આવી છે કે કોઈ એક તબક્કે જી.એ.પી.એલ. જાહેર નિર્ગમ માટે જઈ શકે. આ હેતુને ધ્યાનમાં રાખીને અદાલતી ગ્રુપે શેરબજાર

સાથે સંકળાયેલા વ્યક્તિઓ સાથે અનૌપચારિક પૂછપરછ કરી હતી જેથી જી.એ.પી.એલ.નો જાહેર નિર્ગમ બહાર પાડવાની શક્યતા શોધી શકાય. તે સમયે અદાણી ગ્રુપને એવી સલાહ આપવામાં આવી હતી કે એ.પી.એલ. અને જી.એ.પી.એલ. જેવા વિભાજિત એકમો રોકાણકારોના મનમાં અનાવશ્યક શંકા ઊભી કરે તેવી શક્યતા છે અને તેથી બંને એકમો દ્વારા હાથ ધરાતી પ્રવૃત્તિઓની પરસ્પર સુસંગતતા ધ્યાનમાં લેતા, અદાણી ગ્રુપને પ્રાપ્ત થયેલી સલાહ મુજબ બંને એકમોનું વિલય કરવું યોગ્ય ગણાય. સંબંધિત એકમોને ઋણ આપનારાઓએ પણ વ્યક્તિગત ચર્ચાઓ દરમિયાન ક્યારેક બંદરની પ્રવૃત્તિઓને બે અલગ કંપનીઓ, એટલે કે જી.એ.પી.એલ. અને એ.પી.એલ., માં વહેંચવા બાબતે અનામત વ્યક્ત કરી હતી. શેરહોલ્ડરોના દષ્ટિકોણથી પણ આવા વિભાજિત એકમો અસંતોષજનક સ્થિતિ ઊભી કરે, કારણ કે એક એકમનું વાસ્તવિક મૂલ્ય બીજા એકમના મૂલ્ય પર નિર્ભર રહેતું હોવાથી તે હંમેશા શંકાનો વિષય બની રહે. આ જ હેતુને ધ્યાનમાં રાખીને બંને એકમોનું વિલય કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વિલયના નિર્ણય બાબતે અરજદારોની સદ્ભાવના વિષે પણ શંકા કરી શકાતી નથી, કારણ કે એ.પી.એલ.નું મૂળભૂત માલિકાણું અદાણી ગ્રુપ પાસે છે. ગુજરાત

સરકાર સીધી કે પરોક્ષ રીતે એ.પી.એલ.માં એકપણ શેર ધરાવતી નથી. તેથી તેમાંથી થતો નફો અદાણી ગ્રુપ દ્વારા ભોગવવામાં આવે છે. તેની સામે જી.પી.આઇ.ડી.સી.એલ. જી.એ.પી.એલ.ના ૧૧% શેર ધરાવે છે અને એ.પી.એલ.નું જી.એ.પી.એલ.માં વિલય થવાથી માત્ર જી.પી.આઇ.ડી.સી.એલ.ને એ નફામાં ભાગ મળવાનો હક જ નહીં મળે, જે અત્યાર સુધી એ.પી.એલ. કમાતી હતી અને જેનો લાભ માત્ર અદાણી ગ્રુપ લઈ રહ્યું હતું, પણ તેની મૂડીરોકાણની કિંમતમાં પણ વધારો થશે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ગુજરાત સરકારનો જી.એ.પી.એલ.માંનો હિત/શેરહિસ્સો (અને તે દ્વારા મુન્દ્રા બંદરમાંનો હિસ્સો) ૧૦%થી નીચે ઉતારવાથી ગંભીર સમસ્યા ઊભી થશે અને તે જાહેર હિતના વિરોધમાં જશે, એવી દલીલમાં કોઈ જ સાર નથી. આ દલીલનું મૂળભૂત અનુમાન એવું છે કે ગુજરાત સરકારે બંદર પ્રકલ્પમાં અનિવાર્ય રીતે ૧૦%થી વધુ હિસ્સો જાળવી રાખવો જોઈએ. એવી કોઈ નીતિગત નિર્ણય કે સરકારી ઠરાવ નથી, જે એ ફરજિયાત કરે કે સરકારનો બંદર પ્રકલ્પમાં ૧૦%થી ઓછો હિત ન હોવો જોઈએ. હકીકતમાં ગુજરાત પિપાવાવ પોર્ટ્સ લિ. નામની એક ખાનગી સંસ્થા સંપૂર્ણપણે એક બંદરની માલિક છે. કોઈ એક સમયે ગુજરાત સરકાર પાસે ઉક્ત કંપનીના ૫૧% શેર હતા અને બાકીના ૪૯%

શેર ખાનગી પક્ષકારો પાસે હતા. ત્યારબાદ ગુજરાત સરકારે ઉક્ત કંપનીમાંની પોતાની સમગ્ર ભાગીદારી વેચી કાઢી છે અને આજની તારીખે ગુજરાત સરકારનો ઉક્ત કંપનીમાં કોઈપણ પ્રકારનો હિસ્સો નથી. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો, પિપાવાવ બંદર ખાનગી એકમ તરીકે કાર્ય કરે છે. જો પિપાવાવ માટે આ સત્ય છે, તો મુન્દ્રા બંદર માટે પણ તે સમાન રીતે સત્ય છે અને ગુજરાત સરકાર માટે એવો તર્ક રજૂ કરવાનો કોઈ આધાર નથી કે તેનો હિસ્સો ૧૦%થી નીચે જવાથી વિનાશક પરિણામો આવશે અથવા તે સરકારની નીતિના વિરોધમાં છે.

૧૪. અદાણી કન્ટેનર ટર્મિનલમાં રહેલી સમગ્ર ઇક્વિટી હિસ્સેદારીના હસ્તાંતરણના પરિણામે પ્રાપ્ત થયેલી રકમનો જી.એ.પી.એલ.ના માળખાકીય સુવિધાઓમાં રોકાણ માટે ઉપયોગ ન કરી, તેના બદલે એ.પી.એલ.ના ઇક્વિટી શેરો જેવા નાણાકીય સાધનોની ખરીદી તરફ ખર્ચ કરવામાં આવ્યો, જેથી નાણાં એ.પી.એલ.ના શેરહોલ્ડરોના હાથે પહોંચે, અને તેનાથી જી.એ.પી.એલ.ના હાથે રહેલી રકમમાં ક્ષય સર્જાયો હોવા બાબતે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા આક્ષેપ સંદર્ભે, શ્રી સોપારકરે રજૂઆત કરી છે કે ઉક્ત આક્ષેપનો હાલની કાર્યવાહી સાથે કોઈપણ રીતે સંબંધ

નથી. તે અદાણી કન્ટેનર ટર્મિનલ લિમિટેડ તથા ઉક્ત કંપનીમાં અદાણી જૂથ દ્વારા તૃતીય પક્ષના હિતમાં કરવામાં આવેલા શેરહિસ્સાના હસ્તાંતરણને લગતો છે. જે હોય તે, આ બધું કાયદા અનુસાર અને સરકાર તથા અન્ય આવશ્યક સત્તાધિકારીઓની મંજૂરી મેળવ્યા બાદ કરવામાં આવ્યું છે. જી.એ.પી.એલ.એ એ.પી.એલ.ના શેરો હાંસલ કર્યા કારણ કે તે સારો રોકાણનો નિર્ણય હતો. હકીકતમાં, જી.એ.પી.એલ.એ આ રીતે પ્રાપ્ત થયેલી રકમની મદદથી પોતાની મહત્વપૂર્ણ જવાબદારીઓનું પરિશોધન કર્યું છે. જી.એ.પી.એલ. દ્વારા એ.પી.એલ.માં કરવામાં આવેલા રોકાણની હકીકત અંગે જી.એ.પી.એલ.ના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની ૦૮.૦૭.૨૦૦૩ના રોજ યોજાયેલી બેઠકમાં યોગ્ય રીતે ચર્ચા કરવામાં આવી હતી, જે બેઠકની અધ્યક્ષતા ગુજરાત સરકારના નોમિનીએ કરી હતી અને તેમાં રોકાણકાર યુ.ટી.આઈ. તરફથી એક અવલોકક પણ હાજર હતો. વધુમાં, શ્રી ગૌતમ અદાણી, અધ્યક્ષ, અદાણી પોર્ટ લિ. અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિ. દ્વારા દાખલ કરાયેલા પ્રતિબદ્ધતાપત્રમાં પણ આ પ્રતિબદ્ધતા તથા ખાતરી આપવામાં આવી છે કે જી.એ.પી.એલ., એ.પી.એલ. અને તેની સહયોગી કંપનીઓ ભૂતકાળમાં જી.એ.પી.એલ./એ.પી.એલ. તથા તેની સહયોગી કંપનીઓ દ્વારા

આપવામાં આવેલી તમામ જવાબદારીઓ/પ્રતિબદ્ધતાઓ પૂર્ણ કરવા માટેના તમામ જરૂરી પગલાં લેશે, અને તેઓ ગુજરાત સરકાર દ્વારા સંમત તથા મંજૂર કરવામાં આવે તેવી શૂન્ય ટકા ઋણ સાધન અથવા પ્રેફરન્સ શેરો અથવા અન્ય કોઈપણ સાધન, જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ.ને, જી.એ.પી.એલ.માં લાવવામાં આવેલા યુ.એસ. \$ ૬૦ મિલિયનના ૧૧% દરે ગણવામાં આવેલી રકમ અથવા તેના સમકક્ષ ભારતીય રૂપિયા માટે હસ્તાંતર કરવા માટે પણ સંમત થાય છે અને તે માટે પ્રતિબદ્ધતા વ્યક્ત કરે છે. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ઉપરોક્ત તથ્યસ્થિતિ તેમજ આ પ્રતિબદ્ધતાના દૃષ્ટિકોણે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ આક્ષેપ ટકી શકતો નથી.

૧૪. અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એસ.એન. સોપારકર સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી સ્વાતિ સોપારકર, રાજ્ય સરકાર અને જી.એમ.બી. તરફથી વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ શ્રી એસ.એન. શેલત સાથે વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી શ્રુતિ ડી. ત્રિવેદીની રજૂઆતો સાંભળ્યા બાદ, તેમજ સત્તાવાર પ્રવર્તકનો અહેવાલ તથા પ્રાદેશિક નિયામકનો અહેવાલ વિચાર્યા બાદ, અને અરજીઓ, રજૂઆતો, આક્ષેપો તથા તેમના જવાબો અવલોક્યા બાદ, તેમજ સંબંધિત

પક્ષકારોએ સંયુક્ત રીતે દાખલ કરેલા સોગંદનામા તથા શ્રી ગૌતમ અદાણી દ્વારા આપવામાં આવેલ બાંહેધરીનું વિચારણ કર્યા બાદ, અદાલતનો એવો અભિપ્રાય છે કે આ વિલીનીકરણ કંપનીઓ તથા તેમના સભ્યો તેમજ ઋણદાતાઓના હિતમાં રહેશે.

૧૫. યોજનાના વિરુદ્ધ વિવિધ વાંધાઓ ઉઠાવ્યા બાદ પણ, રાજ્ય સરકારે આ અદાલત સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલ સંયુક્ત સોગંદનામાની શરતો અનુસાર અદાણી સમૂહ સાથેના વિવાદોનું સમાધાન કરી લીધું છે. વાંધાનો મુખ્ય મુદ્દો એ છે કે, એ.પી.એલ.નું જી.એ.પી.એલ. સાથે પ્રસ્તાવિત વિલીનીકરણ થયા બાદ જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ.નો જી.એ.પી.એલ.માં હિસ્સો ૧૧% માંથી ઘટાડીને ૮.૫૫% કરવામાં આવે છે. હવે, આ મુદ્દો પક્ષકારો વચ્ચે સૌહાર્દપૂર્ણ રીતે ઉકેલી દેવામાં આવ્યો છે. એટલું જ નહીં, તેમણે તેના અનુસંધાને કાર્યવાહી પણ પહેલેથી જ શરૂ કરી દીધી છે. ગુજરાત સરકારે ભારત સરકારના ભૂતપૂર્વ નિયંત્રક અને મહાલેખા પરીક્ષક શ્રી વી.કે. શ્રુંગલુને તા. ૩૧.૦૩.૨૦૦૪ની સ્થિતિએ ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિ.ના શેરોની કિંમત નક્કી કરવા માટે મૂલ્યાંકનકાર તરીકે નિયુક્ત કર્યા છે અને તમામ પક્ષકારોને તેમના અધિકૃત પ્રતિનિધિઓ મારફતે પોતપોતાનો કેસ રજૂ

કરવાની તથા જી.એ.પી.એલ.ના શેરોની કિંમતના નિર્ધારણ માટે પુરાવા રજૂ કરવાની તક આપવામાં આવશે. અદાલતને એ બાબતે પણ અવગત કરવામાં આવ્યું છે કે, તમામ પક્ષકારો મૂલ્યાંકનકાર સમક્ષ પોતાની રજૂઆતો દાખલ કરે ત્યારબાદ એક માસની અંદર વિષય અંગે કારણસભર નિર્ણય આપવા માટે મૂલ્યાંકનકારને વિનંતી કરવામાં આવશે.

૧૫. અનુગામી આ વિકાસને ધ્યાને લેતા, રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા આક્ષેપોનું મહત્વ અત્યંત ઓછું થઈ જાય છે. અદાલતને આ બાબતે પણ વિશ્વાસ છે કે એ.પી.એલ.નું જી.એ.પી.એલ. સાથે વિલીનીકરણ કરવા અંગેની પ્રસ્તાવિત યોજના કોઈ પણ રીતે જાહેર નીતિના વિરુદ્ધ નથી. એ સાચું છે કે મુન્દ્રા પોર્ટ પ્રોજેક્ટનો પ્રારંભ મૂળતઃ પોર્ટ નીતિ હેઠળ સંયુક્ત ક્ષેત્રના પ્રોજેક્ટ તરીકે કરવામાં આવ્યો હતો અને ૧૩.૦૮.૧૯૯૮ તારીખના શેરહોલ્ડરોના કરાર મુજબ જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ. મારફતે રાજ્ય સરકારની મૂળ કલ્પિત ઇક્વિટી ભાગીદારી ૨૬% હતી. પરંતુ રાજ્ય સરકારે પોતે જ પોતાના ૦૮.૦૯.૨૦૦૦ તારીખના પત્ર દ્વારા જી.એ.પી.એલ.માં જીપીઆઈડીસીએલનો ઇક્વિટી હિસ્સો ૨૬% માંથી ઘટાડીને ૧૧% કરવાનો નિર્ણય કર્યો

હતો. હવે, એ.પી.એલ.નું જી.એ.પી.એલ. સાથે પ્રસ્તાવિત વિલીનીકરણ થયા પછી પણ જો જી.પી.આઈ.ડી.સી.એલ.ની ઇક્વિટી ભાગીદારી ૧૧% માંથી ઘટીને ૮.૫૫% થાય, તો તેને જાહેર નીતિનું ઉલ્લંઘન ગણાવી શકાય નહીં, કારણ કે અદાલત સમક્ષ એવી કોઈ શાસકીય નીતિ દર્શાવવામાં આવી નથી કે પોર્ટ પ્રોજેક્ટમાં સરકારનો હિતનો હિસ્સો અનિવાર્ય રીતે ૧૦% કરતાં ઓછો ન હોવો જોઈએ. તેના વિપરીત, ગુજરાત પીપાવાવ પોર્ટ્સ લિ.માં રાજ્ય સરકાર પાસે ઉક્ત કંપનીના ૫૧% શેરો હતા, જે પછીથી વિનિયોજનમુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા અને આજની તારીખે ઉક્ત કંપનીમાં રાજ્ય સરકારનો કોઈપણ પ્રકારનો હિસ્સો નથી. તેથી પ્રસ્તાવિત યોજના જાહેર નીતિના વિરુદ્ધ નથી. અન્યથા પણ, માત્ર એટલા માટે કે વર્તમાન યોજનાને આ અદાલત દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવે છે, સમૂહની અન્ય કંપનીઓએ જો તેમની બાધ્યતાઓ અથવા આપેલ ખાતરીઓનો કોઈ ભંગ કર્યો હોય તો તેઓ તે જવાબદારીઓમાંથી મુક્ત ગણાશે નહીં અને સંબંધિત સત્તાવાળાઓને કાયદા અનુસાર તેમની વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવામાંથી અટકાવવામાં આવ્યા નથી.”

૧૩. તે પછી, ગુજરાત સરકારે રાજ્ય સરકાર દ્વારા મેસર્સ ગુજરાત

અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ [જીએપીએલ] માં ધરાવાતી ઇક્વિટી શેરહિસ્સેદારી [હિસ્સાઓ] ના વિનિયોજનના હેતુસર તા. ૧લી જૂન, ૨૦૦૬ના રોજ એક ઠરાવ બહાર પાડ્યો હતો. ઉક્ત ઠરાવ નીચે મુજબ ઉદ્ઘૂત કરવામાં આવે છે:—

XXX XXX XXX

પ્રસ્તાવના: ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ, [જીએપીએલ] ની સ્થાપના તારીખ ૨૬.૦૫.૧૯૯૮ના રોજ ગુજરાત સરકાર દ્વારા જીપીઆઈડીસીએલ અને અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ [એપીએલ] મારફતે સંયુક્ત ક્ષેત્રની કંપની તરીકે કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, તારીખ ૧૩.૮.૧૯૯૮ના રોજ જીપીઆઈડીસીએલ, એપીએલ અને જીએપીએલ વચ્ચે શેરધારકોનો કરાર કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રારંભે, જ્યારે શેરધારકોનો કરાર કરવામાં આવ્યો ત્યારે એવું અભિપ્રેત હતું કે જીએપીએલમાં જીપીઆઈડીસીએલના શેર ૨૬% રહેશે. પરંતુ, જીએપીએલ માટે જામીનરૂપ ગેરંટી પૂરી પાડવા વગેરે જેવા કેટલાક પરિબલોને કારણે, ત્યારબાદ જીએપીએલમાં ઇક્વિટી ફાળો ૧૧% સુધી મર્યાદિત રાખવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો. તે મુજબ, તારીખ ૮.૯.૨૦૦૦ના સરકારી આદેશ અનુસાર, ઇક્વિટી ફાળો ઘટાડીને ૧૧% કરવામાં આવ્યો હતો. અનુસરે, તારીખ ૨.૧.૨૦૦૨ના રોજ શેરધારકોના

કરારમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. હાલમાં, સરકાર જીએપીએલમાં પ્રતિ શેર રૂ. ૧૦/- મુજબના ૧,૫૪,૦૦,૦૦૦ ઇક્વિટી શેરો ધરાવે છે. તેમ છતાં, જીએપીએલમાં કુલ મૂડીરોકાણ રૂ. ૧૫.૪૦ કરોડ પર અપરિવર્તિત રહ્યું હતું. એપીએલનું જીએપીએલમાં વિલીનીકરણ થવાને પગલે, જીએપીએલમાં ૧૧% હિસ્સો જળવાઈ રહે તે માટે ઇક્વિટી વધારવી કે ૮.૫૫% હિસ્સામાંથી વિનિવેશ કરવો, તે બાબત સરકારના વિચારાધીન હતી. વિવિધ કારણોસર માનનીય અદાલત સમક્ષ જીપીઆઈડીસીએલ/જીએમબી/જીઓજી દ્વારા દાખલ કરાયેલ વાંધાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, માનનીય વડી અદાલતમાં બંને પક્ષકારો, એટલે કે, એક બાજુ જીપીઆઈડીસીએલ/જીએમબી/જીઓજી અને બીજી બાજુ અદાલતી ગ્રુપ દ્વારા સંયુક્ત સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને સંબંધિત તમામ પક્ષકારોની સંમતિ મુજબ, શ્રી વી.કે. શુંગલુ-ભારતના ભૂતપૂર્વ સીએજીને ગુજરાત સરકાર દ્વારા મૂલ્યાંકનકાર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. મૂલ્યાંકનકારે, સંબંધિત તમામ પક્ષકારોને સાંભળ્યા પછી, અંતિમ અહેવાલ તારીખ ૧૫.૧૧.૨૦૦૫ના રોજ રજૂ કર્યો છે. મૂલ્યાંકનકારનો નિર્ણય નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવે છે:

એ] ગુજરાત અદાલી પોર્ટ લિ.ના દરેક શેરનું મૂલ્ય ૩૧.૩.૨૦૦૪ની સ્થિતિએ, એપીએલનું જીએપીએલ સાથે વિલીનીકરણ થાય તે પહેલાં રૂ. ૧૦૧.૩૦ તરીકે નક્કી કરવામાં આવે છે અને એપીએલનું જીએપીએલ સાથે વિલીનીકરણ થયા પછી રૂ. ૧૧૦.૬૦ તરીકે નક્કી કરવામાં આવે છે. શેરોના હસ્તાંતરણ માટે હોય કે જી.ઓ.જી. દ્વારા શેરોની ખરીદી માટે હોય, બંને સ્થિતિમાં વિલીનીકરણ પછીનું મૂલ્ય એટલે કે રૂ. ૧૧૦.૬૦ જ સંબંધિત મૂલ્ય ગણાશે.

બી] જો જી.ઓ.જી. પોતાનું હિસ્સેદારી વેચી નાખવાનો નિર્ણય કરે, તો ૩૧.૩.૨૦૦૪ થી વેચાણની તારીખ સુધી ૯ ટકા દરે સાદું વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર રહેશે. જો આ આદેશની તારીખથી સાઠ દિવસ પછી શેરોનું વેચાણ થાય, તો સાઠ દિવસ પછી વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર રહેશે નહીં. જો જી.ઓ.જી. શેરોની સભ્યતા લેવા નિર્ણય કરે, તો ૩૧.૩.૨૦૦૪ થી ખરીદીની તારીખ સુધી ૯ ટકા દરે વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર રહેશે.

સી] બંને પક્ષકારોને પ્રાધાન્ય શેરોના પ્રશ્નનો ઉકેલ લાવવા અનુરોધ કરવામાં આવે છે, જેનાથી જો જીઓજી પોતાની ધારિત હિસ્સેદારીનું વિનિવેશ કરવાનો નિર્ણય કરે તો રૂ. ૨૦૬ કરોડનો પ્રશ્ન આપોઆપ ઉકેલાઈ જશે.

સરકારે મૂલ્યાંકનકારની ભલામણ સ્વીકારી છે અને ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ [અદાણી ગ્રુપ] ને રૂ. ૧૦/- પ્રતિની ૧,૫૪,૦૦,૦૦૦ ઇક્વિટી શેર વેચાણ માટે રજૂ કરવાની નિર્ણય કર્યો છે અને ગુજરાત સરકારે કરેલી રજૂઆતના પ્રતિસાદરૂપે અદાણી ગ્રુપે તા. ૨૭.૩.૨૦૦૬ના તેમના પત્ર દ્વારા તે રજૂઆત સ્વીકારી છે. સરકારની રજૂઆતના પ્રતિસાદરૂપે એમ/એસ. અદાણીએ ચૂકવવાપાત્ર રકમના ૧૦% એટલે કે રૂ. ૧૯,૯૦,૬૬,૧૭૫ પણ તા. ૩૧મી માર્ચ, ૨૦૦૬ના રોજ સરકાર પાસે જમા કરાવ્યા છે અને રજૂઆતની તારીખથી ચૂકવણીની તારીખ સુધી ૯% વ્યાજ ચૂકવવાની સરકારની શરત પણ સ્વીકારી છે [૨૪.૩.૨૦૦૬ થી ૩૧.૫.૨૦૦૬]. એમ/એસ. અદાણીએ બાકીની ૯૦% રકમ વ્યાજ સહિત એટલે કે રૂ. ૧૮૦,૯૫૬૩૦,૫૨૩/- માંગણી ડ્રાફ્ટ/ચેક દ્વારા, તા. ૩૧.૫.૦૬ મુજબ, તા. ૧.૦૬.૦૬ના રોજ ચૂકવી છે.

ઠરાવ

સાવચેતીપૂર્વક વિચારણા કર્યા બાદ, સરકારે મેસર્સ અદાણીના પક્ષે ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડમાં ગુજરાત સરકાર પાસે રહેલા ૧,૫૪,૦૦,૦૦૦ ઇક્વિટી શેરોનું પ્રતિ શેર રૂ. ૧૧૦.૬૦ ના દરે વિનિવેશ કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે, જે કિંમત મૂલ્યાંકનકર્તા [શ્રી

વી.કે. શુંગલુ, ભૂતપૂર્વ કન્ટ્રોલર એન્ડ ઓડિટર જનરલ, ભારત સરકાર] દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી, અને તેના બદલામાં રૂ. ૧૭૦,૩૨,૪૦,૦૦૦ પ્રતિફળ પ્રાપ્ત થયું, તેના ઉપર વ્યાજ રૂ. ૩૦,૫૩,૫૬,૬૯૮, આમ કુલ રૂ. ૨૦૦,૮૫,૯૬,૬૯૮ [માત્ર બે સો કરોડ પંચાસી લાખ છાણું હજાર છ સો અઠ્ઠાણું] આ, આ વિભાગની સમાન ક્રમાંકની ફાઇલ પર નાણાં વિભાગની સંમતિ સાથે જારી કરવામાં આવે છે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલના આદેશથી અને તેમના નામે.

XXX XXX XXX XXX

૧૪. ઉપરોક્ત તા. ૧લી જૂન, ૨૦૦૬ના ઠરાવના બળે, ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિ. [જીએપીએલ] માં સરકારના કુલ શેરહિસ્સાને તા. ૧લી જૂન, ૨૦૦૬થી શૂન્ય સુધી ઘટાડીને, તમામ શેરોનું સરકાર દ્વારા ડિસઇન્વેસ્ટમેન્ટ કરવામાં આવ્યું છે.

૧૫. અરજદાર તરફના વિદ્વાન વકીલ શ્રી એકરમા કુરેશીએ એગ્રીમેન્ટના આર્ટિકલ્સ પર ભારે નિર્ભરતા મૂકી છે અને જણાવ્યું છે કે સરકાર તેમજ અદાણી પોર્ટ લિમિટેડે વર્ષ ૧૯૯૮માં ઉક્ત એગ્રીમેન્ટના આર્ટિકલ્સ [શેરહોલ્ડર્સ' એગ્રીમેન્ટ] કર્યા હતા, તેમજ વર્ષ ૨૦૦૧માં ગુજરાત મેરિટાઇમ બોર્ડ,

એમ/એસ. ગુજરાત અદાણી પોર્ટ લિમિટેડ અને ગુજરાત સરકાર વચ્ચે થયેલા કન્સેશન એગ્રીમેન્ટ પર પણ આધાર રાખ્યો છે. તેમણે તેમાં સમાવાયેલ વિવિધ પ્રસ્તાવનાઓ દ્વારા મુદ્દા પોર્ટની રચના, સંચાલન તેમજ મૂડીરોકાણ અંગે અમને માર્ગદર્શન આપ્યું છે. તેમનો મુખ્ય દાવો એવો છે કે સરકારે કરેલું વિનિવેશ કરારના પક્ષકારો વચ્ચે થયેલા ઉપરોક્ત કરારોને અનુરૂપ નથી.

૧૬. અમે અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ દલીલનું સાવધાનીપૂર્વક વિચારણા કર્યું છે અને કરારોમાં સમાવેશ પામેલા ઉદ્દેશોના સંબંધમાં તેમની દલીલમાં કંઈક બળ જણાય છે, પરંતુ ઉપરોક્ત કરારોનું સ્વરૂપ માત્ર સરકારી નીતિના અમલીકરણ માટેના સાધનરૂપ છે અને તેથી, જ્યારે સરકારી નીતિ અતિ સ્પષ્ટ હોય અને સરકાર પણ પ્રારંભથી જ આ બાબતે સંપૂર્ણપણે સ્પષ્ટ હોય કે ઉપરોક્ત મુદ્દા બંદરના રચન, વિકાસ તેમજ સ્થાપના માટે કન્સોર્ટિયમ રચવામાં આવ્યું હતું અને તેમાં સરકારનું મૂડીરોકાણ સંકળાયેલું હતું, પરંતુ ધીમે ધીમે સરકારી નીતિના અમલીકરણના પરિણામે સરકારે મૂડીનિવૃત્તિ માટે ઠરાવ દ્વારા એવો નિર્ણય લીધો અને ઉપરોક્ત ઠરાવનો અમલ કરતા મૂડીનિવૃત્તિ કરવામાં આવી. પરિણામે, ઉપરોક્ત કરારોમાં કરાયેલા ઉદ્દેશોને, સરકારી નીતિની સરખામણીમાં, ઓછું મહત્વ પ્રાપ્ત થાય છે. અહીં કન્સેશન કરારની કલમ ૬.૪ જોવાની આવશ્યકતા છે, જે નીચે મુજબ ઉદ્ઘૂટ કરવામાં આવે છે:

૬.૪ શેરધારકોના કરાર અનુસારની જવાબદારીઓ

લાઈસન્સધારક, શેરધારકોના કરાર હેઠળના મુખ્ય પ્રોત્સાહકોની જવાબદારીઓ તેના નિબંધો અનુસાર નિભાવવાનો ઉપક્રમ કરે છે.

ઉપરોક્ત કન્સેશન કરારની કલમ ૬.૪ના અવલોકનથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ઉક્ત કરાર હેઠળ લાઈસન્સધારક, અર્થાત્, જીએપીએલની જવાબદારીઓ શેરધારકોના કરારની શરતો અનુસાર રહેવાની હતી. શેરધારકોના કરારમાં કરાયેલ સુધારણા કરારના અનુચ્છેદ-૪ની કલમ ૪.૧ દ્વારા મૂળ શેરધારકોના કરારના અનુચ્છેદ ૧૩.૧માં આવેલા “૧૧% સુધી” શબ્દો દૂર કરીને કાપી નાખવામાં આવ્યા હતા અને તેનો પરિણામરૂપ અસર એવો થયો કે શેરધારકોના કરાર હેઠળ સરકાર પોતાની હિસ્સેદારી ૦% સુધી વિનિયોગમુક્ત કરી શકતી હતી. અરજદાર પક્ષના વિદ્વાન વકીલ શ્રી કુરેશી મુજબ, શેરધારકોના કરારના સુધારણા કરારની કલમ ૫.૨ અનુસાર, પ્રકલ્પના તમામ કાર્યો તથા તેના અમલીકરણ અને સંચાલનમાં થયેલી પ્રગતિ તેમજ તમામ મહત્વપૂર્ણ ઘટનાઓ અંગે અદાણી પોર્ટ્સ લિમિટેડ દ્વારા જીપીઆઈડીસીએલને જાણ કરવી આવશ્યક હતી અને આ મુદ્દા પર કોઈ હકીકતી વિવાદ નથી. રાજ્ય સરકાર દ્વારા જાળવી રાખવાની આવશ્યક એવી ૧૧% હિસ્સેદારી પરનો પ્રતિબંધ દૂર થવાનો અર્થ એવો હતો કે સરકાર પોતાની હિસ્સેદારી ૮.૫૫% સુધી અથવા તેનાથી ઓછી હદે અને અત્રે સુધી કે ૦% સુધી પણ વિનિયોગમુક્ત કરી શકતી હતી. શ્રી કુરેશી દલીલ કરે છે

કે કન્સેશન કરાર અથવા શેરધારકોના કરારમાં એવો ઉપબંધ ન હતો કે વિનિયોગમુક્તિ ૦% સુધી કરવામાં આવશે. તેમ છતાં, નોંધવું જરૂરી છે કે શેરધારકોના કરારમાં કરાયેલ આ સુધારો ક્યારેય કોઈએ પડકાર્યો નહોતો. એકવાર શેરધારકોના કરારના સુધારણા કરારની કલમ ૪.૧ દ્વારા મૂળ શેરધારકોના કરારમાંથી “૧૧% સુધી” શબ્દો દૂર કરીને કાપી નાખવામાં આવ્યા પછી, તે પોતે જ સરકાર દ્વારા ૦% સુધી વિનિયોગમુક્તિની સૂચના આપે છે.

૧૭. અમે અરજદાર તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કુરેશી દ્વારા રજૂ કરાયેલા તર્કો તેમજ સામાવાળા નં. ૩ – ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ માટે શ્રી પી.આર. નાણાવટી, વિદ્વાન વકીલ સાથે હાજર થયેલા વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ શ્રી કમલ બી. ત્રિવેદી દ્વારા રજૂ કરાયેલા તર્કોનો, નોંધપોથી પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીના પ્રકાશમાં, વિચાર કર્યો છે. અમારા વિવેકપૂર્ણ મત મુજબ, સરકારનો આશય શરૂઆતથી જ સ્પષ્ટ હતો કે જ્યાં સુધી ચાર ખાનગી બંદરોનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં તેમને કાર્યરત બનાવવાનો હતો અને તેમાં ખાનગી તેમજ સરકારી ભાગીદારી સંકળાયેલી હતી, અને એ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે ઉક્ત બંદરોને કાર્યરત બનાવ્યા પછી ખાનગી પક્ષો દ્વારા નોંધપાત્ર પ્રમાણમાં મૂડીરોકાણ જરૂરી બનશે અને તેથી સરકાર દ્વારા પોતાની નીતિ હેઠળ ખાનગી ભાગીદારી આમંત્રિત કરવામાં આવી હતી અને આવી નીતિ, કન્સેશન એગ્રીમેન્ટ અને શેરહોલ્ડર્સ’ એગ્રીમેન્ટના અનુસંધાનમાં સરકારે પગલાં લીધાં છે, અને

પ્રશ્નાસ્પદ નીતિના અમલીકરણ તથા બંદરોના વિકાસ માટે સરકારે વિનિયોજન ઘટાડા અંગે જે કંઈ પગલાં લીધાં છે તે બધાં સરકારની બંદર નીતિ સાથે સંપૂર્ણ સુસંગત છે, જે સરકાર દ્વારા ઘડાયેલી નીતિના પ્રકાશમાં જરૂરી ઠરાવો પસાર કર્યા પછી અમલમાં મૂકવામાં આવી છે. નોંધવા યોગ્ય છે કે નીતિ નિર્માતાની પ્રજ્ઞાનું મૂલ્યાંકન અદાલત કરી શકતી નથી.

૧૮. શ્રી કુરેશીએ વિનિયોજનમુક્તિના તથ્યને દર્શાવતા સી.એ.જી.ના અહેવાલ પર આધાર મૂક્યો. અમે સી.એ.જી.નો અહેવાલ જોયો છે, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે વિનિયોજનમુક્તિ ખુદી જાહેર હરાજી દ્વારા કરવામાં આવવી જોઈતી હતી. તેમ છતાં, અમને જણાય છે કે તે જ બાબત સરકારના તા. ૨૪મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૭ના નીતિ-નિર્ણયના વિરુદ્ધ છે, જેમાં સરકારે એવો નિર્ણય લીધો હતો કે બંદરોના પ્રથમ તબક્કાનું કામ પૂર્ણ થયા પછી સરકારનો શેર ફાળો વેચાણ માટે પ્રથમ ખાનગી ક્ષેત્રના સાહસિકોને રજૂ કરવામાં આવશે. એવું જણાય છે કે આ તથ્ય સી.એ.જી.ના ધ્યાનમાં આવ્યું નહોતું. સર્વોચ્ચ અદાલતે પઠાણ મોહમ્મદ સુલેમાન રહમતખાન વિ. ગુજરાત રાજ્ય, [૨૦૧૪] ૪ એસ.સી.સી. ૧૫૬માં અહેવાલિત કેસમાં ઠરાવ્યું છે કે સરકારના નીતિ-નિર્ણયને સી.એ.જી.ના અહેવાલના આધારે પડકારવામાં આવી શકતો નથી. સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિચ્છેદ ૧૦ થી ૧૪માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:—

“૧૦. સી.એ.જી. સંસદીય નાણાકીય નિયંત્રણની પદ્ધતિમાં એક મુખ્ય સત્તાધિકારી છે અને વિભાગીય સત્તાધિકારીઓ અથવા અન્ય સંસ્થાઓએ પોતાના કાર્યોનું નિર્વહન કરતી વખતે તેમના સાધનોનો કેટલી આર્થિકતા, કાર્યક્ષમતા અને અસરકારકતાથી ઉપયોગ કર્યો છે તે અંગે ઊંડાણપૂર્વક તપાસ કરવાનો તેને અધિકાર છે. સી.એ.જી. અંતિમ હિસાબી પરીક્ષણ સત્તા પણ છે અને, વડી અદાલતે યોગ્ય રીતે સૂચવ્યું છે તેમ, જાહેર નાણાકીય વહીવટમાં નિયમન અને આર્થિક મિતવ્યયિતાને અમલમાં મુકાવતી જે ચાંત્રિકી છે, તેનો તે એક ભાગ છે. પરંતુ અમે આ તથ્યને અવગણી શકતા નથી કે તે છે રાજ્યનું સંચાલન અને પ્રચાલન કરતી સરકાર લોકો પ્રત્યે જવાબદાર હોય છે. રાજ્યનું કલ્યાણ, પ્રગતિ, આવશ્યકતાઓ અને લોકોની જરૂરિયાતોનો વધુ યોગ્ય પ્રતિસાદ રાજ્ય દ્વારા જ આપવામા આવી શકે છે , તેમજ વિવિધ હેતુઓ સિદ્ધ કરવા માટે સંસાધનોનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો તે બાબત પણ રાજ્ય વધુ સારી રીતે નક્કી કરી શકે છે. જો રાજ્ય દ્વારા લેવામાં આવતા દરેક નિર્ણયને અતિસૂક્ષ્મ અને શંકાશીલ નજરથી પરખવામાં આવશે, તો વહીવટ સ્થગિત થઈ જશે અને નિર્ણય લેનારાઓ તેમની તમામ પહેલ અને ઉત્સાહ ગુમાવી દેશે. પાછળથી વિચારતા નિર્ણય લેનારાના કાર્ય પર

ટિપ્પણી કરવી કે તેની ટીકા કરવી સહેલી હોય છે. કેટલીક વખત રાજ્ય અથવા તેની વહીવટી સત્તાઓ દ્વારા લેવામાં આવેલા નિર્ણયો ખોટા પડી શકે છે અને કેટલીક વખત તે ઇચ્છિત પરિણામો પણ પ્રાપ્ત કરી શકે છે. સંસદીય લોકશાહીમાં ટીકા હંમેશા સ્વાગતાર્હ છે, પરંતુ સદ્ભાવથી, સારા આશયથી અને કોઈપણ બાહ્ય વિચારણાઓ વિના લેવામાં આવેલ નિર્ણયને, ભલે અંતે તે નિર્ણય ખોટો સાબિત થયો હોય, તુરંચ ગણાવી શકાય નહીં.

૧૧. અમે અરુણ અગ્રવાલના મામલે (ઉપરોક્ત) આ સિદ્ધાંતોનો વિસ્તૃત ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાં અમે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:—

“૪૧. ... આ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી આ અદાલત, કરારના પક્ષકારોએ તેના નાણાકીય અને આર્થિક પરિણામોનું મૂલ્યાંકન અને મૂલવણી કર્યા પછી લીધેલા વ્યાપારી અથવા વ્યવસાયિક નિર્ણય ઉપર ચુકાદો આપવા બેસી શકતી નથી, જો સુધી એવો નિર્ણય કોઈ વૈધાનિક જોગવાઈનું સ્પષ્ટ ઉદ્ધંધન કરતો ન હોય અથવા તર્કવિરુદ્ધ ન હોય અથવા પરકીય વિચારણાઓ કે અયોગ્ય હેતુઓથી લેવાયેલો ન હોય. રાજ્ય અને તેની સાધનસામગ્રી વિવિધ એવા કરારોમાં પ્રવેશી શકે છે, જેમાં જટિલ આર્થિક પરિબલો

સંકળાયેલા હોઈ શકે છે. રાજ્ય અથવા રાજ્યનું ઉપક્રમ કરારનો પક્ષકાર હોય ત્યારે, તેને ન્યાયસંગત અને યોગ્ય માને એવા વિવિધ નિર્ણયો લેવા પડે છે. આવા નિર્ણયો માં હંમેશા જોખમનું એક તત્વ રહેલું હોય છે; અંતે તે યોગ્ય નિર્ણય સાબિત થાય અથવા ખોટો નીવડે. પરંતુ જો નિર્ણય સદ્ભાવથી અને જાહેર હિતમાં લેવામાં આવ્યો હોય, તો ફક્ત આ હકીકત કે એવો નિર્ણય અંતે ખોટો સાબિત થયો, તે માત્ર એ માનવા માટેનો આધાર બની શકતો નથી કે નિર્ણય દુર્ભાવનાપૂર્વક અથવા ગુપ્ત હેતુઓથી લેવામાં આવ્યો હતો.”

૧૨. આ સંદર્ભમાં, સેન્ટર ફોર પબ્લિક ઇન્ટરેસ્ટ લિટિગેશન અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૨ એસ.સી. ૩૭૨૫ માં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદાનો પણ ઉલ્લેખ કરી શકાય, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે સી.એ.જી. અહેવાલ લોકલેખા સમિતિ અને સંયુક્ત સંસદીય સમિતિ દ્વારા તપાસાધીન હોય, ત્યારે તેમાં સમાવાયેલ તારણો અને નિષ્કર્ષોનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય ગણાય નહીં. અદાલતે આગળ વધીને એવું પણ જણાવ્યું હતું કે તેમાં આપવામાં આવેલ તર્ક અને સૂચનોનો

ઉલ્લેખ કરવો પણ આવશ્યક નથી.

૧૩. રાજ્ય સરકાર દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવિધ આદેશોમાં ઉલ્લેખિત યોજનાની મુખ્ય વિશેષતાઓ, ચોથા સામાવાળાને જમીનો ફાળવતા તા. ૨૨.૩.૨૦૧૧ અને ૭.૬.૨૦૧૧ ના ઠરાવો તથા વિશેષ આર્થિક ક્ષેત્રો અધિનિયમ, ૨૦૦૫ હેઠળ જારી કરાયેલ તા. ૧૮.૮.૨૦૧૧ ની અધિસૂચના અમે પરખી છે, અને આ બાબતમાં અમે વડી અદાલત સાથે સહમત છીએ કે રાજ્યએ જાહેર હિતના વિરુદ્ધ કાર્ય કર્યું હોવાનું કહી શકાય નહીં. સરકારે નોંધ લીધી છે કે આ યોજના રાજ્યમાં વિકાસ તથા રોજગારીની તકો લાવશે. સરકારે લીધેલો નિર્ણય પારદર્શક પણ હતો અને સરકારે જાહેર-ખાનગી ભાગીદારીમાં નોંધપાત્ર હિસ્સેદારી પણ રાખી છે તથા વિવિધ કરારો કરતી વખતે પોતાના હિતોની પણ કાળજી લીધી છે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે નિષ્પક્ષપણે રજૂ કર્યું કે તેઓ કોઈ હેતુઓ આક્ષેપરૂપે દર્શાવતા નથી અથવા એવો દાવો કરતા નથી કે નિર્ણય બાહ્ય કારણોસર લેવાયો હતો, પરંતુ તેમણે દલીલ કરી કે સરકારે કોઈ મનન-વિચારણા કર્યા વિના કરોડો રૂપિયાની કિંમત ધરાવતી વિશાળ જમીનખંડો ખાનગી પક્ષને સોંપી દીધા, જે રાજ્યના હિતમાં નથી.

૧૪. અમારો મત એવો છે કે આ સંપૂર્ણપણે રાજ્ય સરકાર દ્વારા લેવામાં આવેલા નીતિ-સંબંધી નિર્ણયો છે અને એવું કરતાં તેણે આ યોજનાથી રાજ્યને અને રાજ્યની જનતાને થનારા લાભોની તપાસ કરી છે. એ સુસ્થાપિત છે કે ટેન્ડરો બહાર ન પાડવા અથવા જાહેર હરાજી કે આમંત્રણનો અભાવ માત્ર એટલા આધાર પર કોઈ જાહેર સત્તાધિકારીની કાર્યવાહીને મનસ્વી અથવા અયોગ્ય તરીકે, અથવા દુરાશયપૂર્ણ કે સત્તાનો અયોગ્ય ઉપયોગ ગણાવવા માટે પૂરતું કારણ નથી. અદાલતોએ હંમેશાં એવું ઠરાવ્યું છે કે જાહેર હિતને આધારે રાજ્ય અને સત્તાધિકારીઓને આર્થિક તથા વ્યવસ્થાપન સંબંધિત નિર્ણયો લેવાની છૂટ છે. અમારો મત એવો છે કે વર્તમાન કેસમાં એ જ કરવામાં આવ્યું છે અને વડી અદાલતે પણ યોગ્ય રીતે એવું જ ઠરાવ્યું છે. તેથી, આ વિશેષ અનુમતિ અરજિ પર વિચાર કરવા માટે અમને કોઈ કારણ જણાતું નથી અને તે ફગાવી દેવામાં આવે છે.”

૧૯. મામલાના આ દૃષ્ટિકોણથી, અમને એવું જણાતું નથી કે સરકારે પોતાની નીતિના વિરોધમાં કોઈ કાર્યવાહી કરી છે. વાસ્તવમાં, સરકારનો નિર્ણય તેની નીતિગત નિર્ણય સાથે સુસંગત છે અને તેથી, અમને એવું જણાતું નથી કે

પોતાની હિસ્સેદારીનું વિનિયોગમુક્તિ કરવાના પ્રસંગે સરકાર દ્વારા કોઈ ગેરકાયદેસરતા આચરવામાં આવી છે. તેથી, અરજદાર પ્રાર્થના પરિચ્છેદો [એ] અને [બી] માં માંગવામાં આવેલી કોઈ રાહતો મેળવવા હકદાર નથી.

૨૦. હવે, અરજદારના વિદ્વાન વકીલની આગળની દલીલ તરફ વળતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળાને તા. ૨૯મી જુલાઈ, ૧૯૯૭ના સરકારના ઠરાવના અનુસૂચિ-એની કલમ-૪ના અનુસંધાનમાં એક સ્વતંત્ર બંદર નિયામક પ્રાધિકરણની રચના કરવા માટે દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવે. ઉક્ત કલમ-૪ના અવલોકનથી એવું જણાય છે કે ઉક્ત કલમ-૪માં બંદરના કાર્યસંચાલન તેમજ સમગ્ર ક્ષેત્રને સંબંધિત તમામ પાસાઓ બાબતે સ્વતંત્ર બંદર નિયામક પ્રાધિકરણની સ્થાપના માટે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. તેમાં વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે નિયામક પ્રાધિકરણના કાર્યક્ષેત્રમાં પર્યાવરણનું સંરક્ષણ, સલામતી, રાહત અને પુનર્વસન, સુરક્ષા અને રાષ્ટ્રીય હિતના પ્રશ્નો, બંદર વપરાશકર્તાઓના હિતોનું સંરક્ષણ, તેમજ જાહેર હિતનો કોઈપણ અન્ય વિષયનો સમાવેશ થશે.

૨૧. તા. ૨૯.૭.૧૯૯૭ના સરકારશ્રીના ઠરાવના પરિશિષ્ટ-એની કલમ (૪)ના અનુસંધાનમાં સ્વતંત્ર બંદર નિયમનકારી સત્તા સ્થાપવા અને રચવા બાબત ઉઠાવવામાં આવેલ દલીલ અંગે, વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ શ્રી કમલ

ત્રિવેદીએ આ અદાલતનું ધ્યાન આ દિશામાં દોર્યું છે કે ગુજરાત સરકારે પહેલેથી જ ગુજરાત મેરીટાઇમ બોર્ડ અધિનિયમ, ૧૯૮૧ ઘડ્યો છે અને તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે ઉક્ત અધિનિયમમાં ગુજરાત રાજ્યના ગૌણ બંદરોના કાર્યસંચાલનને લગતા નિયમનકારી પગલાં લેવા માટે પૂરતી જોગવાઈઓ ઉપલબ્ધ છે અને તેથી, ઉપરોક્ત સરકારશ્રીના ઠરાવમાં કલ્પાયેલ મુજબ વિશેષ સ્વતંત્ર બંદર નિયમનકારી સત્તા સ્થાપવાની કોઈ જરૂરિયાત નહોતી. અમે ઉપરોક્ત અધિનિયમની જોગવાઈઓનું પરિશીલન કર્યું છે. ગૌણ બંદરોના કાર્યસંચાલનને લગતી પરિસ્થિતિનું સંવર્ધન કરવા માટે તેમાં પૂરતી જોગવાઈઓ ઉપલબ્ધ છે. પરિસ્થિતિના આ દૃષ્ટિકોણથી, અરજદારના વિંદ્ધાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામા આવેલી દલીલ સ્વીકાર્ય નથી, કારણ કે જ્યારે ગૌણ બંદરોના કાર્યસંચાલનને નિયમિત કરવા માટે વિશેષ અધિનિયમ અસ્તિત્વમાં હોય, ત્યારે મુજબ જેવા બંદર માટે સ્વતંત્ર નિયમનકારી સત્તા સ્થાપવાની કોઈ આવશ્યકતા દેખાતી નથી.

૨૨. ઉપર નોંધાયેલ કારણોને આધારે, જનહિત અરજીના સ્વરૂપની હાલની આ અરજી કોઈપણ ગુણવત્તાથી રહિત છે અને પ્રાથમિક સ્વીકારના તબક્કે જ રદ કરવા યોગ્ય છે. તેથી, તદનુસાર આ અરજી રદ કરવામાં આવે છે.

(વી.એમ. સહાય, મુખ્ય કાર્યકારી ન્યાયમૂર્તિ)

(આર.પી. ધોલરિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*